

До витоків духовності української (Мандрівка до Тараса)

Шевченківський край – Черкащина. Саме тут побачив світ маленький Тарас, зробив свої перші кроки, почав навчання. Сюди Великий Поет линув думками, саме цю землю оспівував у своїх творах і тут хотів бути похованим.

На Черкащині багато пам'ятних місць, пов'язаних з життям і творчістю Кобзаря, які не тільки увічнюють його пам'ять, а й дають можливість більше дізнатися про нього і той час, коли він жив і творив. І в наш час є можливість пройтись шляхами, якими свого часу ходив Тарас і які надихали його на поетичні твори та давали наснагу для живопису.

Члени жіночого клубу "Гармонія" на чолі з головою Т.Ф. Мельничук, побувавши у Шевченкових місцях Черкаського краю – містах Корсунь-Шевченківський, Чигирин та селах Мліїв, Суботів - вирішили поїхати до Великого Кобзаря, щоб піднятися до його могили і вклонитись, побачити та відчувти велич неповторного краю, який так щиро він любив.

І ось, напередодні Святої Трійці (який цього рік припав на 2 червня) гармонійчанки вирушили до Канева та Золотоноші. Існує народне прислів'я: "Шляхи України у Каневі сходяться". І точно відомо де. За два кілометри від Канева розташоване місце, що є одним з головних духовних центрів України – Національний Шевченківський заповідник.

ЧЕРНЕЧА ГОРА

Ось ми і в серці України – на Чернечій горі. Серце кожної з нас завмирає і тут починає лунати пісня "Реве та стогне Дніпр широкий..." – це не витримала і заспівала заслужена артистка України Наталія Шелепницька, за нею Тетяна Мельничук, а далі і всі гармонічанки. Пісня лунає дзвінко, піднесено, а Тарасова гора підхоплює її і несе до сивого Дніпра – Славутича.

"Реве та стогне Дніпр широкий..."

Тут хочеться поклонитися
геніальному поетові, постояти, подумати і
з'єднатися з величчю та збагатитися
духовно.

"Тарасову гору видно всій Україні!

Видно її сьогодні всім
континентам земної кулі.

Ніколи стежки сюди не заростуть."

Олесь Гончар

Присвятивши все своє життя
Україні, Тарас Шевченко линув до неї

душею звідусіль, куди б не закидала його доля. Поет шукав "на тих горах
окрадених" над Дніпром ділянку землі, щоб оселитися, мріяв збудувати хату
за власним планом і проектом.

Але не судилося... Поет помер у Петербурзі, на Смоленському
кладовищі якого і був похований. Проте друзі пам'ятали його "Заповіт", тож
домоглися перевезення домовини на Україну. І 22 травня 1861 року було
виконано волю Кобзаря – його перепоховали на Чернечій горі біля Канева.

"Біля музею Т. Г. Шевченка на
Чернечій горі"

Вклонившись могилі Кобзаря і
відвідавши музей, ідемо на гору - до
Тарасової світлиці (збудованої на народні
кошти 1884 року, відтвореної у 1991). Це
перший народний музей: тихий,
затишний, сповнений українським духом
куточок, який кожного повертає до наших
першоджерел. Ця маленька хатина під
солом'яним дахом випромінює велике

світло любові до Кобзаря.

"Я тільки
хаточку в тім раї,
бажаю і досі
ще бажаю"

Т.Г. Шевченко

Тут витоки
духовності
української та
майбутнє нашої
нації.

КАНІВ

З думами про Тараса
Шевченка, про побачене,
почуте і пережите ми
пройшлися по вулицях Канева,
помилувалися Канівськими
горами і кручами, які були
ареною багатьох історичних
подій, відчували героїчні,
трагічні і величні сторінки

Канівської минувшини в історичному музеї (1991 року заснування), який з 2008 увійшов до складу Шевченківського національного заповідника як науково-дослідний відділ «Канів від давнини до сучасності».

Споглядаючи сучасне місто, думами летимо до витоків. Істинний вік міста невідомий. Археологи дійшли висновку, що люди жили у цій місцевості ще за кам'яної доби, тобто 10-40 тисяч років тому.

Сьогодні в музеї одинадцять з половиною тисяч експонатів. У величезній колекції кераміки - від нового кам'яного віку і до ХХ століття - є вироби трипільської доби. Орнаментований посуд та ритуальні статуетки, виготовлені понад 5 тисяч років тому, і досі зберігають позитивний енергетичний заряд прадавньої культури.

В експозиції відділу дізнаємося про справи минулих літ. Близько 40 тисяч років тому на території Канівщини з'являється людина. Тут можна побачити макет житла первісних мисливців, кістки викопних тварин (мамонта, північного оленя, бізона), на яких вони полювали, а також примітивні крем'яні та кістяні знаряддя праці, які використовувалися в побуті десятки тисяч років тому. На території Канівщини знаходились літописні міста - Родень, Заруб, Канів, Товарів. Це були форпости на південно-східному кордоні Давньоруської держави, об стіни яких часто розбивалися орди численних нападників.

«Канівщина – козацький край» знайомить нас з історією Доби Козаччини. Тут ми дізнаємось про славних козацьких ватажків Байду Вишневецького, Івана Підкову, Самійла Кішку...

Виставка «Старожитності Канівщини» переносить нас на 150 років назад. Ми зачудовано розглядаємо побутові речі, фото, документи, які достойно представляють старе місто.

Про походження назви міста є кілька гіпотез. Дві з них тлумачать її, як слово татарського походження. Означає воно «ханський перевіз» та «місце крові». За народним переказом, Канів походить від назви птаха-канюка.

Крім того існує грецька версія походження назви - місце очерету, на її користь говорить грецька колонія поблизу Канева. Перша письмова згадка про Канів міститься в «Печерському патерику» і датується між 1074 і 1088.

Найдревніший у місті архітектурний пам'ятник – Успенський собор, що в давнину називався церквою святого Георгія. У 1144 році його збудував князь Всеволод Ольгович. У 1239 році монголо-татари зруйнували Канів, а
"Гармонічанки" біля Успенського собору"

собор уцілів, хоча тривалий час стояв у руїнах. Відбудували святиню у XVI столітті. Тоді ж її укріпили для виконання фортифікаційних функцій у боротьбі з татарами. І собор справно виконував ці функції. Особливо пам'ятною стала оборона

собору від турецько-татарської армії у 1678 році.

"Святий Макарій – охоронник Канева"

Нею керував архімандрит Макарій Токаревський. Тривала вона кілька днів. Врешті-решт татари обклали собор дровами, соломною і підпалили. Оборонці змушені були здатися. Їх піддали жорстоким тортурам, а особливо жахливу страту вигадали Макарію - спочатку йому відрубали ноги, а потім голову. Згідно з легендою тіло

Макарія залишилось нетлінним. Його спочатку поховали у Каневі, а у 1688 році перенесли до Переяслава. Мощі Макарія було визнано чудотворними, вони нібито зцілювали хворих та немічних. Врешті решт Макарія було канонізовано як чудотворця та мученика. Нині поряд із собором стоїть пам'ятник Святому Макарію.

Зовсім недалеко від собору знаходиться пам'ятник відомого радянського дитячого письменника Аркадія Гайдара. Аркадій Петрович, який у 1941 році працював військовим кореспондентом і потрапив у оточення, загинув неподалік Канева, біля села Ліплява. У 1947 році тіло письменника перепоховали у Каневі.

Його твори "Військова таємниця", "Доля барабанщика", "Тимур та його команда" більше про хлопців, але пригодами героїв захоплювалися і дівчата. Як викладачі і вихователі ми зараз ясно розуміємо, що герої Гайдара формували такі якості, як честь, гідність, співчуття, взаємодопомога, чого так бракує сучасній літературі для підлітків в модному зараз стилі «фентезі».

І ще одне відлуння війни - згадка про антифашистську молодіжну організацію "Молода гвардія".

Ми перед пам'ятником Герою Радянського Союзу Олегу Кошовому, який починав навчання у каневській школі. 16-річний член штабу "Молода Гвардія", був розстріляний фашистами 9 лютого 1943 року.

Канівщина – це живописна перлина України, де зародилася одна з найдавніших

цивілізацій, склалися кращі традиції українського народу і його духовні надбання.

ЗОЛОТОНОША

Золотоноша – місто, сповнене Божественного світла і гармонії, в першу чергу завдяки Свято-Покровському Красногірському жіночому монастирю, заснованому у XVII столітті, а Золотоніський край - славний родючими ґрунтами, золотими нивами, блакитними розливами Дніпра і привітними людьми...

За переказами, відлюдне життя в Красногір'ї на місці майбутнього монастиря започаткував чернець із Константинополя приблизно наприкінці XVI — на початку XVII ст.

Йому вісні явилась Цариця Небесна і повеліла відправитись на Руську землю та вказала місце для майбутнього монастиря - в горі біля Золотоноші. Першою обителлю візантійського ченця стала викопана власноруч печера. Невдовзі про монаха стало відомо господарю тієї землі — козаку Івану Шебету-Слюжці, який вирішив перетворити Красну гірку, як називали її місцеві мешканці, в гору Божу, заснувавши святу обитель. Ця вість недовзі облетіла навколишні села і до першого поселенця почали приєднуватися бажаючі присвятити своє життя Богові. З часом благочестива братія збудувала перший храм із верболозу на честь великомученика Георгія Переможця. У монастирі зберігали й поширювали козацьку військову науку, адже козацькі монастирі виконували цілий ряд функцій. Кожна така свята

обитель була водночас і фортецею, і шпиталем для поранених та хворих, і притулком для старих та німецьких козаків.

В 1786 році, після виходу царських указів про секуляризацію монастирських земель і скорочення числа монахів, Красногірський монастир був виведений за штат. Але вже в 1790 році Указом Святійшого Синоду на його місце було переведено Київський Іоанно-Богословський дівичий монастир. З тих пір обитель існує, як жіноча.

Назва "Золотоноша" викликала цілий цикл "золотих" легенд... Але на думку науковців, своєю назвою місто завдячує річці та природним особливостям: дно Золотоношки, покрите піщаними наносами, сяяло від домішків слюди золотавого кольору, мов золото. Тож найвірогідніше, що місто отримало свою назву від блискучих розливів місцевої річки.

Перша писемна згадка про Золотоношу припадає на 1576 рік. У своїй духівниці, складеній того року, волинський воєвода князь Богущ Корецький згадує "Золотону, яку звать Глинщина, у воєводстві Київському розташовану". У цьому документі колишнім власником осади названо князя Богдана Глинського. Не виключено, що осада й річка з назвою "Золотоноша" існували ще за Київської Русі. І за формою, і за змістом це типовий топонім великокнязівської доби.

Золотоноша згадується - як укріплене місто. Козаки і селяни успішно захищали свою Батьківщину під час Вітчизняної війни 1812 року.

У Золотоноші здобув початкову освіту перший ректор Київського університету Михайло Максимович. У 1910 році в Золотоноші був відкритий перший на лівобережжі стаціонарний театр на 500 місць. Наталія Ужвій – зірка театрального мистецтва, розпочала свій творчий шлях саме на його сцені. Згадки про Золотоніський край є у повістях Тараса Шевченка «Наймичка» та «Близнецы», а в його «Археологічних нотатках» є запис про Золотоніську дорогу, що єднала це повітове містечко з Переяславом. У центрі міста та на території школи-інтернату встановлені пам'ятники поету, а

в міському краєзнавчому музеї створена експозиція, присвячена видатному земляку. Парк культури і відпочинку та одна з кращих вулиць міста носять ім'я Шевченка.

Сьогодні Шевченківський край – це потужний історико-культурний, науково-дослідний, туристичний і духовний центр сучасної України.

Члени жіночого клубу "Гармонії" висловлюють велику вдячність людям, які зустрічали і забезпечували їх перебування на благословенній Черкаській землі – начальнику управління державної служби ветеринарної медицини Канівського району Ю.М. Бовшику, головному бухгалтеру цієї установи С.М. Бугай, директору Золотоніського районної лабораторії ветеринарної медицини О.В. Давиденко, викладачу Золотоніського технікуму ветеринарної медицини В.М. Сутулі та всім екскурсоводам музеїв.

Черкащина – край гостинних людей, земля з надзвичайною природою і чудовими архітектурними сакральними пам'ятками, збагатила наші душі та лишила у серцях добрий слід.